

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. IV. An vel qualiter ad Objectum formale Fidei spectet Revelatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

Itaque existentia revelationis fit credibilis per notas Ecclesiæ. quod quidem iudicium evidentis credibilitatis est naturale. Eo tamen prævio, fides firmiter fertur in rem creditam tamquam objectum materiale, & primam Veritatem revelantem tamquam objectum formale, adeoque etiam respicit ipsam veracitatem & revelationem Dei.

19.
Non posse
pro ratione
credendi
status lu-
men fidei,
declinatur.

Dices III. Ratio ultimata cur credamus, & quidem tantâ firmitate, videtur referenda in lumen fidei infusum, per quod Deus testetur credenti, rem ita se habere; utpote cui sine illo non crederemus. Ita referuntur quidam sentire. Resp. Neg. Aff. Nam habitus seu lumen fidei efficit quidem actum fidei divinæ, non tamen ad illum objectivè movet, adeoque se tenet potius ex parte potentie, quam objecti. formale siquidem objectum alicujus assensus non movet ad illum, nisi mediâ sui cognitione. Sic autem movet sola prima Veritas revelans seu divina auctoritas, etiam adjuvante instar causæ efficientis lumine fidei, id est habitu ipso, vel actuali auxilio suppleto defectum habitus, ad credendum firmitate Deo dignâ, ea quæ per Ecclesiam seu signa certa credibilitatis proponuntur.

QUÆSTIO IV.

An vel Qualiter ad Objectum formale Fidei spectet Revelatio?

20.
Certum est
revelatio-
nem quo-
dammodo se
tenere ex
parte objecti
formalis.

EX Scripturis & communi consensu constat testimonium seu revelationem Dei concurrere ex parte objecti ad eliciendum fidei actum, utpote per quem credimus mysteria, quia prima Veritas illa revelavit. Unde quadam ratione tenet se ex parte objecti formalis motivi, quatenus objectivè cognita determinat intellectum ad præbendum assensum. Immo varii Recentiores post Valentia, Suarez, Vasquez, Lorca, Pyrronianum, Comick disp. 9. dub. 4. existimant etiam ipsam revelationem propriè esse pariale objectum formale motivum fidei. Et quidem plerique non distinguunt inter revelationem activam & passivam; quin potius de utraque loquuntur: etiam Nonnulli ita sentiant de sola revelatione activa, Nonnulli de sola passiva. Pro quorum terminorum intellectu.

Cujus an sit
proprie
pars, dispu-
satur.

21.
Revelatio
activa quid.

Contingit
varius mo-
dis.

Adverte revelationem seu locutionem divinam esse positionem signi factam à Deo eo fine, ut aliquam rem & consequenter conceptum suum de eadem re manifestet cui loquitur, juxta capacitatem audientis. diciturque hæc revelatio activa. Quæ cum diversimodè fieri possit, multiplex distingui potest revelatio. Vel enim fit immediate à Deo, vel mediâ tantibus Angelis personam Dei representantibus, ejusve nomine loquentibus, prout facta est Prophetis: vel fit mediâ tantibus per ipsos homines nomine

Dei loquentes aliis hominibus, prout Prophetæ & Apostoli cæterique sancti Dei homines Spiritu sancto inspirante nobis locuti sunt. Variis item signis Deus uti potest ad manifestationem mysteriorum, scilicet verbis, qualiter locutus est nobis in filio, & per filium, scriptis prout loquitur nobis in Scripturis; infusione iudicii certi de mysterio tamquam à Deo loquente procedentis, aliisque signis, prout multifariam, multisque modis olim Deus locutus est Patribus in Prophetis.

Potest etiam manifestatio fieri, sive Ecclesiæ, sive privatæ personæ: ista solet dici publica, quæ est consequenter regula communis fidei; hæc privata, quæ interdum particularibus Sanctis, v.g. Birgittæ, contigit. Denique revelatio alia est omnino expressa seu explicita; alia implicita, quæ scilicet in priori contingitur; uti v. g. particularis, in universalis.

Alia est publica, alia privata.

Alia explicita, alia implicita.

Revelationi activæ (quæ propriè dicta) respondet passiva, quæ est auditio seu perceptio revelationis activæ, seu rei tamquam revelatæ. Activa necit Primam Veritatem seu divinam auctoritatem materiæ credibili, passiva verò applicat intellectui credentis materiam credibilem ut substantem primæ Veritati revelanti: ideoque etiam applicat intellectui ipsam primam Veritatem & revelationem activam. His notatis.

Revelatio passiva quid.

Dico I. Revelatio divina non ingreditur motivum fidei, sed se habet tamquam conditio uniens seu applicans motivum articulo revelato, aut intellectui credentis. Ita Smising Proem. q. 2. n. 60. & seqq. Franciscus Castillo d. 1. q. 3. n. 56. & seqq. & plures alii. Estque in scholis nostris hic modus loquendi receptor. dico modum loquendi: de hoc enim potius quam de re videri potest esse controversia.

22.
Revelatio est conditio applicatio & motivum fidei.

Ratio Conclusionis est: tum quia testimonium vel dictio præcisè sumpta, seu ratio sui, nil habet, quod moveat ad assensum, vel fidem mereatur, sed totum habet ex ratione seu auctoritate dicentis: ob quod tanta est differentia inter dictum idem à plerumque homine, angelo, Deo ipsum ergo testimonium est mera conditio objectiva, sive applicatio objecti motivi ad materiam creditam & potentiam intellectivam, nec nisi quatenus informatur objecto motivo movet ad assensum, sic ut totum quod propriè & ratione sui movet, sit dicentis auctoritas. Tum quia illud est objectum motivum fidei, in quod ipsa adæquate resolvitur in ratione infallibilis; sic autem resolvitur in ipsam Dei auctoritatem, vi cuius fit tam revelationem, quam rem revelatam esse infallibilem. Tum quia ex nullo capite constat amplius esse tribuendum revelationi, quam quod sit conditio applicativa motivi; applicatio autem non habet rationem motivi; prout cognitio bonitatis, quæ est ejusdem applicatio, non est motivum voluntatis.

tatis: & prout applicatio caloris ad calefactibile non ingreditur rationem calefactivi: prout denique formalis ratio motivi scientiæ non est motivum discursus, sed principia demonstrationis seu medium syllogisticum legitime applicatum potentiae per discursum tamquam conditionem. Confirmatur: si veracitas Dei, sine revelatione posset informare materiam creditam & applicari nostro intellectui, æquè præheremus ad sensum. Unde si angelus mihi significaret, internam voluntatem Petri v. g. (quem novi veracem) de certa remihi dicenda, possem ei assentiri etiam, ob auctoritatem Petri, quantumvis ipse nō de facto mihi dixerit seu testatus fuerit.

23. Satis ob-
servandum.

Nec refert, quòd soleat prædicatione aliquid credendi assignari etiam in sanctis Patribus, ipsaque Scripturâ 1. Joan. 5. & alibi, quòd Deus id testatus fuerit. Nam sibi prædicatione allegatur motivum applicatum: sicut rectè dicitur lignum comburi, quia ignis est ei approximatus, ubi tamen combustio non refertur in ipsam approximationem tamquam causam.

Non refert etiam, quòd revelatio determinet ad assensum fidei tamquam objectum cognitum. Non enim determinat per se & gratiâ sui, sed solum gratiâ divinæ veracitatis, & quia seu quatenus ab ea informatur, sicut etiam ipsum objectum materiale determinat ad assensum tamquam objectum cognitum, sed quatenus informatum à veracitate divina, in qua tota movendi vis residet. Ob quod applicatio calefactivi distinguitur ab ipso calefactivo seu causâ efficiente caloris in hoc, quòd ipsa non fit ex se productiva caloris, sed tantum ratione ignis v. g. applicati.

Potes quomodo Ecclesiæ sit sufficienter provovum de remedio fidei, ad eò necessariâ ad salutem, si dubium sit, quod sit verum illius motivum, ob quod est elicienda? Resp. quia certum est fidelem credentem mysteris fidei, eò quòd Deus ea revelaverit, sufficienter & ex vero motivo juxta omnes credere, prout hoc sub experientiam cadere potest: etsi disputetur, an revelatio ibi cõcurrat instar motivi, & quæ, activa an passiva &c. Sufficit enim, ut id quod movet, debitè attingatur, etsi dubium nobis sit, sub qua ratione moveat.

24. Ad creden-
dam privam
revela-
tio non re-
quiritur.

Dico II. Privata revelatio non requiritur ad aliquid credendum fide divinâ: potest tamen privatim alicui hujusmodi revelatio fieri, & res per illam revelata posita sufficienti propositione credi fide divinâ, eadem, quâ creduntur cetera in Scripturis revelata.

Prima pars est contra Hæreticos Recentiores, qui ut pro libidine sua quasdam fidei veritates admittant, quasdam rejiciant, judicem controversiarum statuunt spiritum cuique in particulari res fidei revelantem.

Probaturn quia neque ex natura rei, neque

ex Scripturis aut Traditione quidquam de hoc constat; quin potius contrarium. Nam revelatio facta Prophetis, Apostolis vel Ecclesiæ, si ceteris per eosdem proponatur, obligat eos ad indubitè credendum citra novam & privatam revelationem, quam rarissimo privilegio pauci Sancti sentiunt circa particulares quasdam materias. Unde *Matth. & Marci ult.* præcipitur Apostolis, ut annuntient fidem omni creaturæ rationali, eâ auctoritate, ut qui crediderint, salventur, qui vero non crediderint, peccent, & damnentur, nullè requisitâ privatâ seu aliâ, quàm Apostolis factâ & per eos propositâ aliis communi revelatione. Ob quod fideles *1. Ephef. 2.* dicuntur *superadificati super fundamentum Apostolorum & prophetarum;* quia nimirum fides non nititur revelatione iis factâ, & per eos Ecclesiæ. Quos circa nolentes iis vel Ecclesiæ, proponenti adhibere fidem, tamquam Hæretici reprobantur. Ipsa quoque Ecclesia in definitionibus suis non procedit ex privatis revelationibus, sed ex propositis, per Scripturam vel Apostolicam traditionem. Estque hic connaturalis modus semperque usitatus, ut primis Ecclesiæ fundatoribus à Deo institutis, per hos ulterius docerentur ceteri, sine quotidianis & privatis revelationibus. Sicut enim Deus primum hominem & animalia per se ipsum fecit, postea verò non nisi per animalia sui generis propagavit: ita quosdam homines per se ipsum fidem docuit, ceteros non nisi per homines.

25. Absurda
que sequuntur
ex opposito
Novatorum
errore.

Et planè ex opposita Novatorum hæresi sequitur, nō posse certam aliquam & communem omnibus, atque ad eò Catholicam fidem esse, cum nulli posset constare, quid alteri esset occultè revelatū, atque ita quot capita, tot essent de fide opiniones, prout quisque somniaret sibi aliquid esse revelatum, sicque oriretur confusio & errorum etiam invicem repugnantium chaos, Calvino v. g. prætexente spiritum sibi hæc revelare, Lutherò prætexente contrarium. Convertendi quoque nullo indigerent Doctore. Nulli denique errores possent ex Scriptura aut diuine convinci, errantibus ad suum privatam spiritum tamquam ultimum erroris azylum confugientibus; atque ita fides non dirigeretur infallibili regulâ, sed vanis delirantium somniis. De quo rursum infra.

26. 1. Ioan. 2.
non significatur
Fideles Doctore
externo non
indigere.

Nec refert, quod 1. Joan. 2. dicitur: *Non necesse habetis, ut aliquis doceat vos: sed sicut unctio ejus docet vos de omnibus.* Nam Joannes non significat credentes non indigere Doctore externo, sed solum monet, ut in doctrina per Apostolos, mediante unctioe seu gratiâ Spiritus sancti, acceptâ maneat, non attendentes novis Doctoreibus, juxta id quod præmiserat: *Vos quod audistis ab initio, in vobis permaneat.* Unâ tamen indicat, se non scribere iis, ad quos epistolam dirigebat

gebat, tamquam rudibus & ignavis, sed jam ante satis in doctrina Apostolica instructis. Nam præmiserat: *Et nolui omnia. Non scripsi vobis, quasi ignorantibus veritatem.* Quæ tamen ab Apostolo dicuntur, non tam ad singulos fideles, & quibus poterant aliqui esse rudiores, sed ad Ecclesias eorum, ad quos scribit; q. d. hæretis Episcopos & Presbyteros, quorum cura & studio vestra Ecclesiæ satis instructæ sunt, & instruuntur in iis, quæ pertinent ad doctrinæ Christianæ veritatem.

27.
Privatim
videre reve-
lata credi
possunt Fidei
eâdem quâ
revelata
publicè.

Secunda pars Conclusionis est *Catharini, Vega* & communis aliorum contra *Sotum, Canum*, & paucos alios. Probat: quia nulla est ratio hic distinguendi habitus, quorum uno credantur revelata Privatim, altero revelata publicè seu toti Ecclesiæ; cum sit idem objectum motivum, eisdemque rationis revelatio, solum accidentaliter distincta in hoc, quod una applicetur mediante propositione Ecclesiæ, altera non: quod per accidens se habet ad rationem credendi, ad quam per se solum spectat divinum testimonium, perinde an publicè an privatim propositum. Materia tamen revelata est diversa sit, non infert diversitatem habitus, cum de facto idem habitus fidei Catholicæ plurima disparatissima credat. Confirmatur: quia ad *Hebr. 11.* laudatur fides Abrahamæ, Saræ, Isaac, Jephthæ &c. etiam in revelationibus iis privatim factis citra publicam Ecclesiæ propositionem; vel absque eo quod materia revelata concerneret immedie communitatem seu commune bonum Ecclesiæ. Prout è contra per fidem Catholicam credimus multa, quæ per se non spectant ad communem Ecclesiæ statum, v. g. quod canis Tobia habuerit caudam &c.

28.
Quæ qui-
m respice-
horum
Catholica
vocatur.

Pertinaci-
ter discre-
dēs sibi pri-
vatum re-
velatū, an
amittat fi-
dem & sit
hæreticus.

Verum quidem est, fidem infusam dici Catholicam, id est, communem seu universalem, eod quod credamus per illam ea, quæ nobis per Ecclesiam Catholicam proponuntur: non vetat tamen per ipsam eandem, quæ Catholica dicitur, creati nonnulla privatim revelata. Quare etiam pertinaciter discredens rei privatim revelatæ suppositæ sufficienti propositione, foret infidelis, & amitteret fidem infusam, uti per hæresim; qua ad summum solo nomine differret, quia nempe nomen hæresis accommodatum videtur ad significandum errorem contumacem contrarium communi Ecclesiæ fidei. Hinc Zacharias non credens Angelo nuntianti conceptum Joannis Baptistæ *Lucæ 1.* peccavit, non præcisè contra prudentiam, sed contra fidem. Ideoque *Ambrosius 1.2. in Lucam* ait: *Merito continuo resoluta est lingua ejus, quia quam vincerat incredulitas, fides solvit.* Frequenter tamen hujusmodi revelationibus, veluti suspectis non adhibentes fidem, non sunt infideles, sive quia non satis discernunt, an sint veræ revelationes, sive quia non existimant accipiendas in sensu,

Frequenter
excusatur
discredens
ab infideli-
tate.

quem primâ fronte præ se ferunt. Quod verò hujusmodi revelationes non sint ceteris regulæ fidei, vel eos non obligent, fit defectu sufficientis propositionis. Possent nihilominus tam solidis fundamentis niti, ut etiam aliis possent reddi prudenter credibiles per fidem supernaturalem.

In iis porro discernendis multâ opus est cautelâ. Et rarè (ut propriâ & aliorum experientiâ didici) fides adhibenda revelationibus mulierum, quæ frequentius parantur illusiones dæmonum & phantasiæ. Attendendum quoque est ad alias personæ, cui revelatio facta prætenditur, qualitates. Item an revelationes sint conformes receptis inter Doctores aut in Ecclesia regulis seu doctrinis; an sit gravis causa, effectus bonus, nulla in serie revelationis, unius vel plurium contrarietas &c. De cetero indubitatum est, Deum ordinariè dirigere nos, & velle nos dirigi per solas fidei communis & morum regulas: eamque viam esse tutissimam ac à periculo deceptionis immunem.

Dico III. Revelatio ad credendum sufficiens non solum est illa, quæ est omnino explicita, quam quidem sufficere per se patet: sed etiam sufficit revelatio facta in æquivalenti. v. g. revelato, quod ad peccandum requiratur libertas, etiam revelatum est, neminem peccare ex necessitate. Dammaro, quod pro solis electis Christus sit mortuus, definitum censetur, quod sit mortuus pro aliquo reprobo. Et generatim dammato uno contradictoriorum, censetur revelatum oppositum, sive contradicens in terminis, sive significans contradictorium. Unde facta revelatione, quod Christus non sit phantasma, sed verus homo, etiam revelatum est, quod consistet vero corpore & animâ. Ideoque sese opponentes, sunt & habentur tamquam hæretici. Revelatio namque afficit rem ipsam seu significatam, perinde quibus vocabis vel terminis, quoque idiomate expressum.

Hinc sequitur, in Revelatione propositionis universalis censeri revelatam particularem metaphysicè evidentè contentam in universalis. Unde est de fide, fuisse in arca Noë oves, vaccas, columbas, canes, equos &c. Ratio est: quia significatum termini universalis coincidit cum particularibus, v. g. omnis generis animantia cum ovibus, columbis, canibus &c. Quare in revelatione hujus: omnis homo est creatus in ordine ad beatitudinem, continetur revelatio de hujus & illius hominis creati ordinatione ad vitam æternam.

29.
Discretio!
quæ necessa-
ria circa
privatam re-
velationem.

30.
An vel quâ
sufficiens ad
credendum
revelatio
implicita.